

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 8 kor. | Negyed évre — — — 2 kor.
Fél évre — — — 4 „ | Egyes szám ára — — — 16 fill.
Nyiltér soronként 30 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adódnak vissza. Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Az észpérántó.

Nem akarom Önt „nyájas“ olvasó megsérteni azzal, hogy magyarázgatni kezdjem, mit értünk észpérántó alatt? Bizonyára hallott e világnyelvről, mely kiegészítő nyelv kíván lenni nemzeti nyelv mellett.

Hogyne hallott volna róla, mikor e nyelv hívei épp úgy sokasodnak a legjegesebb Szibériában, mint a legforróbb Afrikában.

A gondolat magában véve is eszményien szép: olyan eszközt kitalálni, megkonstruálni, melynek segítségével minden nemzetbeli megérti a másikat; anélkül, hogy saját féltve őrzött kincsét, a nemzeti nyelvet fel kellene adoznia!

Micsoda beláthatatlan perspektiva! Talán sok ember éppen ettől döbben meg, s kételkedik a kivihetőségében.

Az eszme nem új. Nagyon régen foglalkoztatja az emberi elmét a világnyelv szükségessége, s parancsolóvá lett e szükségérzet éppen ma, amikor az emberek között az érintkezés olyan gyors lett, hogy mindennap más és más országban utazhatunk. Ne is szólnunk a repülő gépekről, melyek ha a teljes megbízhatóság stádiumába jutnak, a népeket elválasztó határok még jobban redukálódnak.

No már most, ha ismerem, beszélem a világnyelvet, ma a némettel, hol-

nap a csehvel, majd az olasszal, angollal, franciával beszélhetek, egyetlen idegen nyelv, az észpérántó tudásával.

Gyakori ellenvetésként hallható, hogy szép, szép a világnyelv kérdése, de az a baj, hogy a különféle nemzetek a saját nyelvük természetének megfelelően ejtik ki, s alakítják a szókat. Ez ellenvetést megdöntötte a gyakorlat.

A észpérántó immár 25 éves. 25 év! Nem nagy idő, de egy negyed század mégis elég ahhoz, hogy próbára tegyen egy műnyelvet. S ime az eszperantó kiállotta a kritika, a kicsinylés tűzpróbáját, erőteljes ifjúvá növekedett, folytonosan terjed, így eljutott városunkba is.

Az országos kongresszusok keretéből kinőtt; 1905. óta már minden évben növekvő érdeklődés és látogatottság mellett tartják a nemzetközi kongresszusokat a különböző országokban. Ez évben Bernben (Svájc) volt „internacia kongreso“, s több mint 1500 képviselővel a világ minden részéből. Afrika (Transvaal), Ausztrália, Dél-Amerika épp úgy képviselve volt, mint Japán, Kína, Mandzsúria. S ez a sokféle ember ott megértette egymást, szónoklatot, tudományos és színelőadást stb. hallgattak észperantó nyelven, s nagy lelkesedéssel tüzték ki a jövő évi „kongreso“ színhelyéül Páris!

Magyarországon tavaly volt az I. országos kongresszus, az idén Aradon a második. Nagyobb városainkban min-

denütt tért hódított az észpérántó, alakulnak a helyi csoportok, az „esperanta grupo“-k, tanfolyamokat rendeznek, s folyik a tanulás nagy buzgalommal „kun granda fervoro kaj fajro“. (Déván, Petrozsényben, Hátszegen, Vajdahunyadon szintén tanfolyamok alakultak. Déván ez időszert 220 hallgatója van.)

Városunkban is kitűzzük a zöld zászlót, az eszperantó jelvényét. November 16-án vasárnap d. u. az aradi grapo elnöke dr. Végh Endre államvasuti titkár ur fog propagáló előadást tartani az észperantóról később megjelölendő helyen.

Dr. Végh Endre a múlt évben Angliában utazgatott tisztán az észpérántó segítségével, az ottani „eszmétársak“ „samidanoj“ szeretetteljes kalauzolása mellett. Azóta odaadó híve az észpérántónak. Tavaly a krakkói, az idén a berni nemzetközi kongresszusokon vett részt, tehát személyes tapasztalatokkal rendelkezik a nyelv használhatósága felől.

November 16-iki ismertető előadására már most felhívjuk olvasóink figyelmét, kérve, hogy azon vallás és nemzetiségi különbség nélkül minél nagyobb számban résztvenni sziveskedjenek.

Addig is az érdeklődőknek készséggel áll rendelkezésére

Nagy Ödön,
Kún-kollégiumi tanár.

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCAJA.

Finále.

A kapuig még egyszer elkísérjük,
Mert így szokás, s mert késő este van;
S a ház előtt majd meghajtom magam.

A ház előtt meghajlok csöndesen,
Lehet, hogy halk jóéjszakát kívánok
S kezét megfogja még egyszer kezem.

Azután elmegyek. Füttyülve és nevetve,
Mert butamód büszke vagyok.
Pedig számnak nem lesz nevetni kedve,
S a torkomat valami összehúzza.

De lellem ezt a bút is majd megússza,
Miként tengernyi bánat-tengerét
A multnak. S száz év múlva már nem tudom
[talán,
Hogy megfogtam egyszer egy menyasszony
[kezét.
Ugy lesz, mint volt. Egyhanguan dörömböl
Nap-nap után bezárva árvult szívem szegény,
S a jeggyűrűjét újra fölveszem
Hű bánat-asszonyomnak. Én régi vőlegény.
Ermy.

Gondolatok halottak napján.

Komor, szürke felhők száguldnak végig a pusztá avaron. A száraz ágak, a csupasz kőrök tompa zörrenésébe belesívit a csipős őszi hideg szél s az enyészet sárgás, szürke színe, mint ködfátyol borítja be a még csak nemrég himes virágdiszben uszó mezőt; a zöld erdő koszoruzta hegyeket; a völgyek, a rétek illatos s madárdaltól csengő kedves boldog tanyáit. A természet egy nagy temetővé válik, mely fölött a homályosan fénylő csillagok: mint fátyollal bevont lámpák világítanak a szürkés és tovább feketébe burkolt nagy mindenségben. Itt van az ősz!

„S ha beköszönt az őszi szél,
Pusztává válik a berek,
Földé lesz a virág levél,
S az új évet sem éri meg.“

„Mi is egykor elhervadunk,
Ha ránk íú a halál szele,
De feltámaszt majd egykoron,
A feltámadás reggele.“

Igy ősszel, többé-kevésbé mindnyájunk kedélye elborul. Elmélázva, busan tekintek én

is kedves jó barátaim, a távozó fecske és gólya után, kik csicseregve és busan kelepelve mondanak „Isten hozzád“-dot! Busan köszöntöm én is őket, s bánatos arccal nézem, amint mind tovább, tovább keringözve távolodnak a kelet pereméje felé, mig egyszer csak... szemem megtelik könnyel s mire újból feléjük tekinthetek, már elrepültek, már eltűntek a távhomályban. Elmentek kedves vándormadaraink. Vajjon viszontlátjuk-e még őket valaha?! Vajjon, ha majd a tavasz enyhe lehelete visszahozza őket és örvendezve, vígan köszöntve repkedik körül kis hajlékunkat, vajjon viszonzhatjuk-e szives köszöntésüket, vagy egy egyszerű sirkereszt, vagy fejfa alatt csendesesen pihenünk!? Igazán nem tudjuk, feljajduljunk-e vagy megnyugodjunk a változhatatlanba! Itt is a hit azon erő, mely a tévelygés ösvényéről levezet a helyes utra. Így szilárdul meg reményünk: hogy egy szebb, egy jobb jövő a sirhantnál kezdődik.

E remény sugalta most is, halottak napján sziveinkbe a kegyelet szent érzését elhunyt kedveseinkért. Halottak napja az egész keresztény világban a kegyelet és szeretet napja.

Megyegyülés.

Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága múlt hó 28-án őszi rendes közgyűlést tartott Déván. A tagok szép számmal jelentek meg, ami már előre is sejtetni engedé, hogy a gyűlés viharos lesz. Volt is vihar bőven. A szenvedelmek tüzeiben bizony sokan elragadtatták magukat. Mindkét részről súlyos szavak hangzottak el, amik bizony nem szolgáltak arra, hogy a gyűlés méltóságát, tekintélyét emeljék. Igaz, hogy sok személyeskedés volt, de a valódi ellentéteket mégis csak a magas politika váltotta ki a tagokból.

Érdekes és megjegyezni való, hogy addig, amíg a személyes kérdések és politikai jelentőségű ténykedések tartottak, a közgyűlési teremből nem hiányzott a megjelentek közül senki, de mihelyt a tárgysorozat „száraz“, de azért fontos ügyeire került a sor, nagyon meggyérültek a bizottsági tagok sorai. Hja, ma csak a politikai kérdések „izgatják“ és érdeklik az embereket.

A gyűlés lefolyása röviden ez volt:

Délelőtt 9 órakor a megjelent Csulay Lajos helyettes alispán felkérésére Cseh László biz. tag vezetése mellett 8 tagú küldöttség hívta meg a közgyűlésre Mara László főispánt, aki meg is jelent, elfoglalta az elnöki széket s a gyűlést megnyitotta.

Az első pont a kormány leirata volt, melyben a törvényhatósági bizottságnak kinevezését bejelenti. Az állandó választmány a következő határozati javaslatot terjesztette be:

„Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága, az állandó választmány javaslatához képest a leiratokat megnyugvással tudomásul veszi.

Az ujonnan megalakult kormányt közügyeink előbbre vitelét célzó közhasznú tevékenységében készséggel támogatja és bizalmáról biztosítja.

Egyben elhatározza, hogy gróf Tisza István miniszterelnök urat, nemkülönben Sándor János, báró Ghillány Imre és báró Harkányi János szakminiszter urakat feliratilag üdvözlö.

Végül a törvényhatósági közgyűlés gróf Tisza István miniszterelnök urnak hazafias önfeláldozásáért és hősiességéért, melyel házelnöki minőségében a káros parlamenti állapotot megszüntette, elismerését fejezi ki és hálás köszönetét tolmácsolja.“

A javaslat ellen dr. Tolnay Lajos szólalt fel elsőnek s beszéde végén bizalmatlan-

sági indítványt tett. Hasonló indítványt tett: dr. Ajtay Aladár és dr. Vlád Aurél bizottsági tag is.

Az áll. választmány javaslata ellen még dr. Pop Jusztin, akinek derűtséget keltő szatírával fűszerezett beszédét az ellenzéki részen élénk helyesléssel fogadták, és dr. Haragos Ádám s később Damján Vazul.

A választmány javaslata mellett: dr. Rosenberg Ignác és dr. Farkas Béla szólaltak fel. Ez utóbbinak beszéde alatt dr. Sándor Sándor biz. tag meggyalázó kifejezéssel illette Tisza István gróf miniszterelnököt s azt az elnöki rendreutasítás dacára is fentartotta.

Erre dr. Apáthy Árpád főügyész indítványozta, hogy a közgyűlés széksértésben (?) ítélje el dr. Sándor biz. tagot s 50 K pénzbüntetést javasolt. Óriási kavardás, láрма és vita támadt s végül is a főispán a közgyűlést a büntetést illetőleg határozat hozatalra hívta fel.

A közgyűlés 136 szavazattal 57 szó ellenében elítélte dr. Sándor Sándor biz. tagot és elfogadta büntetésül a főügyész által proponált 50 K büntetést, melyet dr. Sándor nyomban le is fizetett.

Ezután dr. Farkas befejezte beszédét, amire névszerinti szavazás következett, melynek eredménye az lett, hogy a megye törvényhatósági bizottsága az állandó választmány javaslatát 137 szóval 44 ellenében elfogadta.

Azután Serényi gróf volt földmivelési miniszter bucsuleiratának tárgyalása következett, melynél dr. Ajtay Aladár szólalt fel. Ugyancsak ő interpellált a marosillyei fősolgabíró fegyelmi ügyében is. Csulay h. alispán megnyugtató válaszát a közgyűlés tudomásul vette.

A közgyűlés ezután a kebli ügyekre tért át. Itt már csak a választások érdekelték a közgyűlési tagokat és főképp a helyettes árvaszéki elnöki állás betöltése.

Ezért a közig. bizottsági lelépő tagok helyeit a régi tagokkal névszerint: Hajduczky József, dr. Farkas Béla, Kriskó Bóhus, Kenderessy Ferenc, Orendy Gyula tagokkal betöltötték, majd a központi választmányi tagok választása következett, mely tagságokra megválasztottak 1914—1916. évre: Pogány Károly, Brády Albert, dr. Gerbert Ottó, Andersen László, Csathó Pál, Damián Vazul, Hajduczky József, Andrae József, Söpkéz Sándor, Graef János, dr. Klein Armin, dr. Mihó János, id.

latott könnyek, a hó ima Isten jóságához és kegyelméhez, legyen mindig drága talizmánja lelkünknek és ez szilárdítsa meg reményünket is egy jobb, egy tisztább, egy boldogabb földöntuli életre, mely szereteteinkkel újból egyesít.

Szilárd reményünk egy jobb, egy tisztább, egy boldogabb földöntuli életbe, mely enyhébbé teszi elhunyt kedveseinkért hulló könnyeink fájdalmát.

Ha pedig a temető fényárnya, a hívők buzgó imája, a sóhajok, a fel-felhangzó zokogás, s a zene bus dallamára szívünk megtelik bánattal és keserőséggel s könnyeink fátyolán keresztül csókoljuk a keresztet vagy fejfát, mely kedveseink nyugvóhelyét jelzi; gondoljunk arra, hogy lehet már nemsokára ránk jön a sor s egy küzdő élet után jönni fog egy új élet, egy jobb jövő, midőn

„Gyászlobok árnya hull reánk,
Lombok közt csalogány dalol,
Az édes-bus dalt mintha
Még álmunkba is hallanók. (Heine.)

Góbé.

Pietsch Lajos, Cseh László, Simon Ferenc, dr. Apáthy Árpád, dr. Csernovits Mihály, Misinsky Vilmos, dr. Rosenberg Ignác, Csulay Lajos, Dénes Károly, Cs. Lázár László, Buczek József, dr. Farkas Béla, Kendeffy Gábor, dr. Meskó Aladár, Orendi Gyula, dr. Horváth Kamiló, dr. Nemes József, dr. Böhm Vilmos.

Ezután megválasztott árvaszéki ülnöknek Kardos Árpád solgabíró, solgabíróvá Strausz Andor közig. gyakornok.

Eros és mind két részről kétes eredményű harc után árvaszéki helyettes elnökké Candrea Valér árvaszéki ülnök választott meg dr. Csulay Andor ülnökkel szemben.

Ezzel a délelőtti ülés véget is ért.

A délutáni gyűlés 16—18 biz. tag jelenlétében gyors egymásutánban örölte le a tárgysorozat majdnem 1000 pontját. Itt vita csak 1—2 pont körül folyt, mely viták azonban értelmi és nem érzelmi viták voltak.

Szászvárost érdeklő ügyek közül kiemeljük azt, hogy a közgyűlés az autobusok vállalását, a két évvel ezelőtt a katonai kincstár számára tett 2000 K-ás alapítványt jóváhagyta, ellenben a városi mérnökiállás szervezését és egy városi rajzoló alkalmazását nem hagyta jóvá.

A tárgysorozat pontjai után következett Cs. Lázár László bizottsági tag indítványa a cimhasználat megadóztatása érdekében leendő felirat tárgyában, mely elvetetett. Tárgyalott Hajduvármegyének a cimok teljes eltörlése iránti átirata. Közgyűlés dr. Kristóf György pártoló felszólalása után elhatározta, hogy ez iránt feliratot küld a kormánynak.

Ezzel a közgyűlés 6 órakor véget ért.

A „Szászvárosi Magyarpárt“ ujjászervezési és tisztújító közgyűlése.

A miniszterileg jóváhagyott alapszabályokkal működő „Szászvárosi Magyarpárt“ f. hó 27-én közgyűlést tartott, melynek egyetlen és főtárgya a párt ujjászervezése volt. Ugyanis a magyarpárt eddigi szervezete hiányos volt, ugyannyira, hogy párt nem tudott a magyarság és város érdekében a kellő sullyal fellépni, noha választóinak száma nagyobb, mint a szász-, vagy románpárté. Megjegyezzük, hogy a párt „politikai pártkereteken“ kívül áll, s főcélja röviden: a magyarság és a város érdekeinek összhangba hozatala mellett a magyarság ügyeit vezetni, szolgálni.

A gyűlés a „Magyar Kaszinó“ nagytermében folyt le vasárnap délután. Lefolyásáról a következőkben számolunk be.

A gyűlést Dósa Dénes elnök nyitotta meg üdvözlőlvén a szép számmal megjelenteket. Elnök jelenti, hogy a tisztikar és választmány mandátuma lejárt, megköszöni a beléje, a tisztikarba és választmányba helyezett bizalmat és bejelenti lemondásukat. A közgyűlés tudomásul veszi ezt, s a gyűlés elnökéül Dósa Dénes, most már volt elnököt egyhangulag kikiáltja. Elnök felkéri Baksey Endre rendőrkapitányt, hogy e párt ujjászervezése, valamint az alapszabályok módosítására vonatkozó részletes javaslatot terjessze elé.

A javaslatban foglalt főbb módosítások a következők:

„A párt szervez diszelnöki állást, melyre a magyarság érdekében rendkívüli tevékenységet kifejtett kiváló tagjait választja meg. E két diszes állásra ajánlja a Simon Ferenc ny. kolleg. igazgatót és Dósa Dénes ny. tanár, volt elnököket, akiknek elélvülhetetlen érdemei vannak a magyarság érdekében végzett munkálkodásban.

E napon a hit ereje megélenkíti a máskor oly csendes, oly néma temetőt. A szürke felhők homályából, mint tüzoszlop emelkedik ki a megkoszorozott sirhantok felett a fény sugarak özöne; a pap és hívők ezrei imája, a bánat, a jövőbeni remény halvány sejtelméi mellett feltekint, felsóhajt a magasba az örök igazság trónusához s könnyelt szemekkel esd egy jobb jövőbeni reménysugárért.

Az a kis sirdomb, melyben kedveseink földi porai pihennek, az az a reményhorgony, mely minket Isten jósága és igazságosságával egybeköt, mert az a kis sirdomb, melyben egy egész földi élet öröme, boldogsága, reménye, szerelme, bánata, szenvedése, sőt kétségbeesése is a földi enyészetben együtt van, vajjon minden további magasabb cél nélkül megsemmisülhet-e? . . . Ez lehetetlen. Ez ellenkezik a világ erkölcsi fogalmával. Ennek ellentmondanak az emberi erények és tulajdonságok.

Ne csüggedjünk azért, ha a jövőbeni boldogabb élet reményében olykor kételkedve, lelkünket csüggedés fogja el. A szülő, testvér, gyermek, rokon vagy jó barát felett hul-

A párt lelkes éljenzéssel fogadta a kijelentést. Szervez továbbá három titkári állást, kik a párt összes ügyeinek felosztás szerint utána járnak és minden ügyről a párt tagjait informálják. Külön bizottság alakított a párttanács elnevezéssel, mely tanács a városi és vármegyei bizottsági tagokból, a város magyar tisztviselőiből és 6 választott tagból áll. Ezen tanács foglalkozik a magyarság személyi és belső ügyeivel. Fő forum és intéző testület a párt választmánya lesz, amely testület az elnökséggel és párttanáccsal együtt 100 tagból fog állni. A párt választmányi tagjai között a párttagjai utcák szerint lesznek osztva és minden választmányi tag 3—4—5 magyarpárti taggal fog közvetlenül érintkezni. Így elérhető az a cél, hogy a választmányi tagok a kontaktust a párt összes tagjaival fenntartják, és a magyarpárt összes tagjainak véleménye bármely pillanatban meghallgatható.

A közgyűlés az alaposan megindokolt javaslatokat és módosításokat egyhangúlag tudomásul vette, s megejtette a választást.

Először is megválasztották a diszelnököket. Az egyik Simon Ferenc ny. Kún-kollegiumi igazgató lett, aki hosszú időn keresztül volt a magyarság vezetője, s akinek nevéhez számos olyan intézmény létesítése fűződik, amelyek tisztán az ő fajmagyar szeretetéből fakadó mukásságának gyümölcsei, a másik Dósa Dénes ny. Kún-kollegiumi tanár, aki az utolsó években buzgó elnöke volt a pártnak, s aki szintén a múltban is eredményes tevékenységet fejtett ki a magyarság érdekében.

Elnök: Balogh József kir. táblabíró.

Alelnök: Dr. Kristóf György.

Előadó titkárok: Dr. Görög Ferenc, dr. Pataky Dániel, dr. Szöllősy János.

Jegyzők: Dr. Székely Ferenc, Orbán Lajos.

Párttanács: Ábrahám Manó, Ábrahám Izsák, Barcsy János, Baum Mihály, Deák Gerő, Forray György, Kovács Gyula, Lefkovits Ármán, Németh János, Szabó Péter, Sándor János, Schärer Dávid, dr. Tóth Sándor, Bodor János, Vig Gábor, Kétes Sándor, Fodor Gyula, Megyaszy István, Steiner Fülöp, Baksay Endre, Szász Sándor, Fülöp György, v. tanácsos, erdőmester, aljegyző.

Választott tagok: Ábrahám Albert, Bercsenyi Sándor, Bocz Soma, Gönczy Ödön, Szabó Ignác, Schul Zsigmond, kikkel a párttanács kiegészül.

Párt választmánya: Alföldi Béla, Antóny Sándor, dr. Balogh János, Bartha Mózes, Benkő József, Beszterczey József, Bisztray Károly, Borbély Samu, Bölcskövy Boldizsár, Csűros Pál, Deák Zsigmond, dr. Dózsa József, Ehrlich Ágoston, Erős Sándor, Fábry Alajos, Farkas Jakab, Ferenczy Miklós, dr. Fried Nándor, Gönczy Sándor, Goldmann Samu, Gyula József, Helmezy József, Hermann János, id. Jellmann Ferenc, János Béla, Kiss Károly, Róth Ágoston, Kelemen Pál, Korry Ottó, Makkay Dániel, Máyer János, Mester Mihály, ifj. Makkay József, ifj. Szántó Károly, Molnár János, Nagy Ödön, Papp József, Páris Albert, Ridély Róbert, Kovátsik Simon, Vida Gyula, Simonfi József, Sziogyártó Lajos, Sebestyén Árpád, Strunk Péter, Solymosy Gyula, dr. Schärer Sándor, Miklós Benedek, Trakker Árpád, dr. Tankó Béla, dr. Radó Izidor, Riebel Albert, Vakán Mihály, Vass Gyula, Váczi János, Réthy István, Örs Zoltán, Ujhelyi Mihály, Zalányi László, Zágonyi István.

A megejtett választás után a betegeskedése miatt meg nem jelent Balog József elnök helyett Dr. Kristóf György foglalta el az

elnöki széket. Meleg szavakkal köszönte meg a megválasztottakba helyezett bizalmat, s a párt tagjait munkára buzdította.

Ezután Simon Ferenc diszelnök emelkedett szólásra. Beszédében mintegy körvonalazta a párt jövő programját, rámutatván az elintézésre váró fontos ügyek halmazára. Összetartásra és közös munkára hívja fel a párttagokat.

Végül Dr. Kristóf György alelnök zárószavai következtek, melynek során azt javasolta, hogy a közgyűlés Baksay Endre kapitánynak a párt újjászervezése és a közgyűlés létrehozása körüli buzgó és fáradságos tevékenységéért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon. A javaslat egyhangúlag elfogadtatott. A módosított alapszabályok felterjesztése is elhatározottat.

Ezzel a gyűlés bezárult.

Hisszük és reméljük, hogy az újjászervezett magyarpárt a jövőben együttes és egyöntetű fellépésével a magyarság érdekeit mindenkor és mindenha megfogja védeni. Ugy legyen!

San-Toy.

Riadalom a szászvárosi moziban.

„Csak egy kis benzinnel és olajjal itatott ponyva égett“.

A szászvárosi „Erzsébet“ mozi vállalat minden vasárnap délután és este előadásokat tart a „Centrál“ vendéglő színházi termében. A színházi terem szűk és célszerűtlen kijáratai ellen e lap hasábjain már sokszor felszólaltunk azzal, hogy a szűk kijárat egy tűz esetén beálló rémület folytán, a rendesen zsufolásig megtelő színház közönségére nézve kiszámíthatatlan veszélyeket rejt magába. A vállalat és a rendőrség figyelmét többször felhívtuk e körülményre, de — sajnos — eredménytelenül. Azt, hogy mennyire jogos és alapos volt felszólalásunk, fényesen beigazolták a f. hó 26-án, az előadás vége felé történt események, amikor a sötét terem ablakán megvilanó lángoszlopok láttára elhangzott „tűz van!“ „tűz van!“ kiáltásokra a közönségen olyan pánik vett erőt, hogy eszeveszett rémülettel zuzva, törve, lökdösődve egymás hátán rohant a kijárat felé. Aki a tömeg lélektanát egy kissé is tanulmányozta, az tudhatja, hogy ilyenkor a rémület milyen ragadós, s hogy miket képes kiváltani az ember „én“-jéből. Pár percig tartott a rémület, de izgalmaitól sokan elájultak, rosszul lettek s nem számítva azt a sok kék foltot, amit a közönség nagyrésze az óriási torlódásban szerzett, még szerencsés kimenetiének is lehet nevezni ezt a riadalmat, Részletes tudósításunkat röviden a következőkben adjuk le:

I-ső kép. (A teremben).

Sötét terem. Az előadás folyik, a kép hirtelen megszakad. Nyomban reá a terem két hátulso ablakára fényes lángoszlopok vetik sárgás-piros fényüket. A páholyok és a karzat közönsége vette észre ezt legelőbb. Kiáltások: Tűz van! Tűz van! Erre riadalom tör ki. A karzat és páholy közönsége egymás hátán tódul le a lépcsőkön. Ugy szintén a földszint hátul ülő közönsége is megindul, rohan a kijárat felé. A sodronnyal összekötött székek ide-oda tolásának zaja, rémes, siró és görcsös hangok, kiabálások, jajgatások töltik be a termet. A kijárat közelében óriási szorulás, egymás taposása, az ajtók üvegeinek betörése, sikoltózás, nevek kiabálása stb.

II-ik kép. (Az egy kijáratu előszobában).
(Pénztári helyiség).

Ott ég a villany. A lépcsőkön lerohannó páholyközönség rémült kiabálása, ájuldozása közepette igyekezik a befelé nyíló udvarra

szóló kijáratot elérni. Valóságos csata fejlődik ki a kijutásért. A földszintről két ajtón át szintén tódul a közönség kifelé. Kézzelek, lábakkal igyekezik mindenki az udvarra. Könnyű sérülések özöne támad. Egy uri nő és két leány elájul. Nagy nehezen kiviszik őket.

III-ik kép.

A földszinten kigyulnak a villanylámpák. A mozi-tulajdonos és mások kiáltják: Nincs baj, nem ég semmi! Tessenek nyugodtan lenni. A teremben tényleg sem tűz, sem füst nincs. A közönség eszméletre tér, nyugodtabb lesz s végül a riadalom megszűnik. Mindez két perc műve volt.

IV-ik kép.

A közönség teljesen magához térve, kiki keresi hozzátartozóját, elveszett holmiját. Botok, kalapok, kabátok a földön hevernek. Székek felfordulva, össze-vissza hányva, az összekötő sodronnyok itt-ott elszakítva, kirántva. Szóval siralmas kép. Az arcokon a kiállott izgalmok nyoma, a rémület sápadtsága, mely a veszély elmúlásával szintén tünedezik. Itt-ott csoportokban tárgyalják az esetet.

„Mi égett, miért égett?“

Ez volt a kérdés mindenfelé. Felelet: egy benzinnel és olajjal itatott ponyva égett el. Megnéztük a külső falat. Az ablak mentén fel a tetőig kormos, füstös a fal. Miért, hogyan keletkezett a tűz, nem tudni. Hogyan kerül egy ponyvába annyi benzin és olaj, hogy 6—7 méter magas lánggal égjen!?

* * *

Számos kérdést lehetne még feltenni, amire feleletet nem kapnánk. Jó, hogy ezuttal komolyabb következményekkel nem járt a „ponyvaégetés“ következtében beállott mozipánik. A rendőrség figyelmét újlag felhívjuk a kijáratok bővítését célzó intézkedés megtételére. A vállalat tulajdonosának pedig melegen ajánljuk, hogy jövőben gondoskodjék arról, hogy előadásai alatt és közben ne forduljon elő hasonló eset. Elvégre a közönség biztonságáért a tulajdonos is felelős. Mi történt volna, ha ez az eset a teljes zsufolású délutáni előadás alatt fordul elő, amikor nők és gyermekek voltak nagyszámban jelen! Irtózat elképzelni is! A benzinmotor és körletében előforduló olyan vigyázatlanságokért, amelyet az előadást élvező közönség kárát idézik elő, a tulajdonos felelős. A rendőrség szigorúan lépjen fel a vállalat gondatlanságával szemben, mert ez még sem járja, hogy a publicum nem csak a pénzét, hanem a bőrét is ott hagyja a moziban. Ki volt a gépész ez estén!? A benzint ki kezeli, hogy kezeli!? Miért gyult meg a ponyva!?

Itt megemlítjük, hogy egy urinő a tolongásban elesett, de szerencséjére Lobstein József helybeli kereskedő ezt észrevéve, segítségére sietett s hirtelen felsegítette, miáltal elhárította a komolyabb sérüléseket. Az urinő másnap köszönetét fejezte ki a kereskedőnek.

Amint értesültünk a tolongásban elveszett értékesebb tárgyak, s különösen ékszerek tulajdonosai kártérítést fognak követelni a mozi-vállalat tulajdonosától.

NAPI HIREK.

— Majláth G. Károly püspök disz doktor. A király a kulturminiszter javaslatára megengedte, hogy a budapesti tudományos egyetem tanácsa a keresztény vallás szabad gyakorlatának tizenhatszázados évfordulóján, a Nagy Konstantin jubileum alkalmából Majláth G. Károly gróf erdélyi püspököt tiszteletbeli hittudományi doktorrá fölavassa és neki a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltassa. Majláth püspökön kívül még négy katolikus egyházi részeseült e kitüntetésében.

— **Szabad liceum.** M. hó 26-án Máyer János tanár sajnosan kevés, de válogatott közönség előtt kezdte meg az ideai szabad liceumi előadásokat. A költő száz éves születéséhez fűződő előadásban Máyer tanár rendre ismertette Eötvös főbb költői, államférfiai műveit, alkotásait, rámutatva az egyes művek szociálpolitikai célzatára és mély érzelmi és filozófiai felfogására. Ennek illusztrálása végett megfelelő szemelvényeket is mutatott be Eötvös műveiből. Befejezésül rámutatott az Eötvös egyéniségének idealizmusára, s az idealizmusba vetett hittel hirdette Eötvös halhatatlanságát. A közönség feszült érdeklődéssel hallgatta a szép előadást.

November hó 9-én délután 5 órakor a kollegium dísztermében Róth Ágostán tanár fogja megkezdni előadását arról az érdekesítő kérdésről, hogy hogy készül a mozikép. A mutatókival és képekkel élénkített előadásra felhívjuk a közönség figyelmét. Reméljük, hogy a közönség nagyszámban fog megjelenni. Példát vehetnénk a szászoktól s románoktól. Ha ott ilyen valami történik, mindenki megjelenik. Csak a magyar közönség ilyen érzéketlen.

— **Hangverseny.** Amint értesülünk szombaton f. hó 8-án a „Transsylvania“ szálloda nagytermében, egy kiváló művészpár fog hangversenyt tartani és pedig Erlenkanni Langermann Mária bárónő k. a. udvari operaénekesnő, a weymári udv. operának tagja, aki páratlan koloratúrájáért a csalogány elnevezést nyerte el és ami még megemlékezésre méltó, hogy fényes és nagykitérésű hangjánál fogva a legnehezebb Wagner áriákat is könnyedén énekl. Lenard Viktor ur operaénekes egy kiváló tenorista a kattovitzai operának tagja. A művészpár a legkiválóbb zenekritikusok ajánló és dicséret okleveleivel rendelkezik úgy, hogy élvezetes estélynek nézünk elébe. A műsor falragaszokon tudatva lesz.

— **Lezuhant szász pilóta.** Ziegler erdélyi szász aviatikus még a múlt vasárnap Brassóban repült, és olyan sikerrel, hogy mutatókival a „Brassói Hírlap“ is a legmelegebb hangon nyilatkozott meg. Azután Segesváron, szállt fel és vasárnap kellett volna Nagyszebenben repülnie. De a sors másképp intézte. A segesvári repülésközben óriási közönség jelenlétében egy utassal mintegy 60 méter magasból lezuhant. A pilóta és utastársa kisebb sérülésekkel még szerencsésen menekült, de a gép szárnyai összetörték s így a szebeni repülés egyelőre elmaradt.

— **Hidvégi Ernő** színigazgató f. hó 6-án, csütörtökön kezd meg társulatával előadásait a Központi-szálloda színháztermében. Az első rangú művészekből álló társulatot meleg érdeklődéssel várja közönségünk. Bérelni Ernyei Emil színházi titkárnál lehet.

— **Hiába várt koleragyanus utas.** A predeáli határrendőrség jelentette, hogy Románia kolera fertőzött vidékről egy nagymási illetőségiférfi m. hó 29 vagy 30-án a romoszi vasuti állomásra érkezik. A szükséges intézkedéseket megtették, egy orvos még Nagymásra is kiszállt, ott is a szükségeseket elintézte, azonban a vasuti állomásra sem 29, sem 30-án a jelzett utas nem érkezett meg. Kilátásunk van egy analog bábolnai esetre.

— **Meghívó.** A szászvárosi Ipartestület f. évi november hó 9-én d. u. 2 órakor — határozatképes számban való meg nem jelenés esetén 16-án — a „Transsylvania“ szálloda nagytermében rendkívüli közgyűlést tart az iparos tanonciskolában szerdai napon tartandó rajztanítási óráknak vasárnapra leendő áttétele tárgyában. Ezen közgyűlésre a tagok ezuton is tisztelettel meghívhatnak. Szászváros, 1913. október 27-én. Ábrahám Albert, elnök. Kiss Károly, titkár.

— **Krematórium Brassóban.** Érdekes határozatot hoztak pár napja Brassóban. A polgármester az új temető ügyében előterjesztést hivatott össze, amely abban állapodott meg, hogy a város csak egy új köztemetőt létesít, de ezzel kapcsolatban megkeresi Brassó vármegye törvényhatóságát, forduljon előterjesztéssel a kormányhoz a fakultatív halott-hamvasztás behozatala ügyében. Ha ez bekövetkezik, akkor talán Brassóban építik fel a legelső magyarországi krematóriumot.

— **A Kolozsvármegyei Általános Tanítóegyesület, az Országos Középiskolai Tanáregyesület Kolozsvári Köré és az Erdélyrészi Tanítóegyesületek Szövetsége** 1913. évi november hó 14. és 15. napján a vármegyei dísztermében tartandó tanítói közgyűlések rendjén — Erdély dicsőséges fejedelme, Bethlen Gábor fejedelemme választásának háromszázados, a magyar népoktatásügy szervezője, báró Eötvös József születésének százados évfordulóján e nagy szellemek emlékének ünnepeivel ünnepel, amelyre országrészi iskoláink munkásait és az érdeklődőket tisztelettel meghívja a Kolozsvármegyei Általános Tanítóegyesület, a Kolozsvári Tanári Kör és az Erdélyrészi Tanítóegyesületek Szövetsége nevében: Dr. Gerencsér István, tanítóképzői tanár, elnök. Dr. Márki Sándor, egyetemi tanár, elnök. Pallós Albert, polgári leányiskolai igazgató, elnök. Dr. Krizsán Gábor, igazgató-tanító, titkár. Dr. Fazekas József, felsőbb-leányiskolai tanár, titkár. Makkai Ernő, ref. főgimnáziumi tanár, rend. bizotts. tag. Vidéki vendégeink két nappali és egy éjjeli ingyenes elszállásolásáról gondoskodunk. Erre vonatkozó kívánságukat sziveskedjenek dr. Mezey Mihály kolozsvári tanítónál november hó 10-ig bejelenteni. (Lakik: Erzsébet-ut 20. szám.) Kérjük kartársainkat, hogy november 14-én, pénteken este 8 órakor, a New-York szállóban tartandó közös-vacsorán minél nagyobb számmal vegyenek részt. Egy teríték ára 3 korona, illetőleg borral együtt 4 kor. Jelentkezni november hó 10-ig dr. Mezey Mihály tanítónál lehet. (Lakik: Erzsébet-ut 20. szám.) Sorrend első nap, péntek, nov. hó 14-én. Délelőtt. A Kolozsvármegyei Általános Tanítóegyesület negyvenkettedik közgyűlése. Délelőtt 8¹/₂ órakor az állami tanítóképző (Eperjes-utca) elemi iskolájában gyakorlati tanítást tart Balogh Kálmán, gyakorlóiskolai tanító. Tárgy: Erkölcsei tárgyú olvasmány tárgyalása. Anyag: „Az új harang“ c. olvasmány. Osztály: IV. osztály. Délelőtt 10¹/₂ órakor a vármegyei dísztermében: 1. Himnusz. Énekl. az áll. tanítóképző énekkarra. 2. Elnöki megnyitó és előterjesztések. 3. Titkári jelentés. 4. Az olvasmánytárgyalás módszere. Előadó Oroszné Hübner Ilona apahidai tanítónő. 5. A tanulmányi fejlődés és ellenőrzésének módja. Előadó dr. Konrádi Dániel egyet. m. tanár, mentőegyesületi igazgató. 6. A nyelvtanítás módszere. Előadó Tóth Irma kolozsvári tanítónő. 7. Az énektanítás módszere. Előadó Hackl Lajos, az elemi iskolai énektanítás országos szakfelügyelője. 8. Jelentés a pályázatok eredményéről: a) valamely község ismertetése. Előterjesztő Mezey Mihály dr. kolozsvári tanító; b) költeménytárgyalás. Előterjesztő Molnár Oszkár tanítóképzői tanár. 9. Jelentések: a) gyakorlati tanításról; b) a pénztár; c) a Család és Iskola pénztára; d) a könyvtár és e) segélyegyesület állapotáról. 10. Indítványok: Új pályatételek kitűzése. 11. Zárószó. Mondja Elek Gyula kolozsvári igazgató-tanító, egyesületi alelnök. 12. Szózat. Énekl. az áll. tanítóképző énekkarra. Délután. Délután 5 órakor a Vármegyei dísztermében Bethlen Gábor és Eötvös József báró emlékünnepe: 1. Elnöki megnyitó. Dr. Márki Sándor egyetemi tanár, a tanári kör elnöke. 2. Vitézi ének Bethlen Gáborról. Énekl. a tanítóképző énekkarra. 3. Bethlen Gábor emlékezete; költemény, írta és felolvassa Tarcsafalvy Albert kolozsvári igazgató-tanító. 4. Bethlen Gábor, Erdélyország fejedelme. Felolvassa Makkai Ernő főgimn. tanár. 5. Végrendelet br. Eötvös József költeménye. Zenéjét szerzette Kossler J. Énekl. a tanítóképző énekkarra. 6. Eötvös emlékezete. Költemény Hegedűs Ist-

vánról. Szavalja Ludmanné Mórítz Ida kolozsvári tanítónő. 7. Eötvös József báró kulturpolitikája. Felolvassa dr. Gerencsér István tanítóképzői tanár, a kolozs megyei tanítóegyesület elnöke. 8. A nagyenyedi Bethlenszobor ügye. Ismerteti Bodrogi János Bethlen-koll. főgimnáziumi tanár. 9. Bucsu, br. Eötvös József költeménye. Zenéjét szerzette Bátor Lajos. Énekl. a tanítóképző énekkarra. 10. Elnöki bezáró. Pallos Albert polg. leányiskolai igazgató, a Tanítóegyesületek Szövetségének elnöke. Második nap, szombaton november hó 15-én. Délelőtt. Az Erdélyrészi Tanítóegyesületek Szövetségének közgyűlése. D. e. 10 órakor a Vármegyei dísztermében: 1. Himnusz. Énekl. a tanítóképző énekkarra. 2. Elnöki megnyitó. 3. Elnöki előterjesztések; alapszabálymódosítás. 4. Főtitkári jelentés. 5. A magyar tanítóság teendői az erdélyrészi birtokpolitika körül. Előadja Sándor József udv. tanácsos, az Emke alelnök-főtitkára. 6. Az alkotómunka a beszéd és értelemgyakorlatok tanításában. (Bemutatóval.) Előadja dr. Krizsán Gábor kolozsvári igazgató-tanító. 7. A különböző kulturák harca országrészi községeiben. Előadja Barabás Endre, a dévai áll. tanítóképző igazgatója. 8. Indítványok: a) tanítóképzés és a nemzeti kultúra. Előterjesztő Kolombán György, kolozsvári igazgató-tanító; b) a szomszédos államok földrajzi tankönyvei és térképei. Előterjesztő: Kertész József, kolozsvári igazgató-tanító. 9. Jelentések és indítványok. 10. Szózat. Énekl. a tanítóképző énekkarra. Délután 2 órakor gyűlékezés a ref. kollegium udvarán, ahonnan Kolozsvár összes iskoláinak növendékei a Himnusz eléneklése után menetben vonulnak fel Bethlen Gábor emléket őrző helyekhez. Utirány: Ref. kollegium, Bethlen-bástya, Hunyadi-tér, Bocskay-tér, Kossuth Lajos-utca, Wesselényi Miklós-utca, Ferenciek óvári temploma, Főter. Az ifjusághoz itt beszédet intéz: Dr. Szádeczky Lajos, egyetemi tanár. A felvonulás után az Erdélyi Múzeum-Egyesület Bethlen Gábor korabeli oklevél- és könyvkiállításának együttes megtekintése. (Egyetemi könyvtár.)

— **Halál a vasuti sineken.** Taty Lie Juon krivádiai községi bíró múlt vasárnap délelőtt az adók beszédésével foglalkozott. Az adókat felkereste s a lefizetett adókat felvéve elindult hazafelé. Merisóron is több a korcsma mint a templom. Ahol korcsma van, ott pálinkát is mérnek. Ezt az alkalmat felhasználta a krivádiai bíró s betért a korcsmába bufelejtőre. Alaposan bepálinkázva indult hazafelé a vasuti töltésen s az erőteljes 60 éves ember megbotlott, vagy az italtól egyensúlyt veszített s oly szerencsétlenül bukott a sinekre, hogy nem tudott felkelni. Jött a vonat és térdén alul mindkét lábát levágta. A végzetes baleset a sötét alagutban történt s valószínű, hogy a vonaton észre se vették, mert a vonat haladt tovább és csak pár óra múlva akadtak rá, amikor már kiszervezett. Haza vitték s az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a túl sok pálinkától öntudatlan állapotban érte a baleset. A beszédett adópénzek hiánytalanul zsebében voltak s így büntény esete nem forog fenn a pálinka újabb áldozatánál.

— **Haladás.** Az OMNE kiadásában és Harsányi Ferenc, dr. Hollósy István, dr. Harsányi Miklós és Mezei István szerkesztésében megjelenő ily című kulturpolitikai és irodalmi szemle szeptemberi száma most jelent meg gazdag tartalommal. A „Haladás“ minden felekezeti, vagy pártpolitikai szemponton felül áll s az egyes eseményeket csupán az általános kulturális haladás szempontjából bírálja el és mint az Orsz. Magyar Népművelődési Egyesület hivatalos közlönye a magyar közművelődés aktuális kérdéseivel foglalkozik. — Előfizetési ára egész évre öt korona. — Mutatószámokkal szívesen szolgál az OMNE (Budapest, I. Táltos utca 3.)

— **Petrozsény fejlődése:** A lakosság tíz év alatt 7765-ről 12.193-ra szaporodott. Eből bányász 1591, földész 257, hivatalnok 392, altiszt 86, kereskedő 162, iparos 751, vasutas 377, napszámos 722, házi cseléd 357, háztartásbeli nő 3140, gyermek 4348. A Salgótarjáni kőszénbánya alkalmazottja 5750, a kincstári bányák kötelékébe tartozó és a többi polgárság 6443. A község fejlődésének és

haladásának titka a bányatársulat üzemének emelkedésében fekszik. Míg 1906-ban nyolcmillió 217.100 métermázsza szent bányásztak, addig 1912-ben már tizenkétfélmillió 087.500 métermázsát. — A Salgótarjáni munkásai 1906-ban 4178 voltak, a mostani létszám 7011.

— **Csak egy szál virágot!** Minél nehezebb gondokkal teli napjaink vannak nekünk, annál erősebb szívvel gondoljunk azokra, akik köztünk halálos kórral járkálva, a biztos halálnak néznek elébe, ha rajtuk irgalmas szívek nem segítenek. A szegénysorsu tudóbetegekről beszélünk, akiknek gyászos csapatából eddig 400 embert ápolt és gondozott ingyen a József királyi herceg sanatorium Egyesület. Ez a jóra való egyesület minden esztendőben azzal a felhívással lép a közönség elé, hogy a szereteinek szánt koszorúból egy szál virágot adjanak az életükért esengő tudóbetegeknek. Egy szál virág ára nem sok, de ha milliók adják, akkor már nagy összeg, akkor már ezekkel népessebb a lesz a haza, a kiket a halálos kórtól megmentünk. Kevesebb a könyv, kevesebb a gyász. Azért mindenkihez, akihez a Sanatorium Egyesület kérő szava eljut és azokhoz is, akikhez el nem jut, — azzal a kéréssel vagyunk, kegyeskedjenek szívük adományait eljuttatni az Egyesületnek, (Budapest Sütő utca 6).

— **Bányászsors.** Repkeu Juon I Ávrának két társával a valeamorii bányában egy guritót, amely el volt dugulva kellett volna megtisztítani. Dacára főnnál szigorú rendelkezésnek és társai figyelmeztetésének Repkeu a guritóba ment úgy akarta azt megtisztítani. Eközben az anyag megindult és maga alá temette őt. Két órai nehéz munka után, sikerült őt a törmelékektől megszabadítani de, akkor már halott volt. Valószínűleg fulladás okozta halálát. A bánya-biztoság a vizsgálatot megindította.

— **Tolvajbanda a szászvárosi állomáson.** Az utóbbi időben Szászváros mind jobban és jobban belekerül azon városok sorába, ahol az egész országot ellepő és egymással összekötésben álló tolvajbandák fészket felütik. Bizonyoságot tesz erről az alábbi eset is, amely m. hó 30-án történt a vasuti állomásnál. Stirk Ádám szászvárosi lakos, Amerikába akart utazni és a fentjelzett napon délután 4 órakor a Tövis-felől érkező vonatot várta. Az utazásra szánt pénzt, 420 koronát, a nadrágja hátulsó zsebében tartotta. Nyugodtan felszállt a vonatra, de már Tordos állomásnál megdöbbenve vette észre, hogy pénze nincs meg. Mihelyt Piskire ért rögtön sürgönyözött a szászvárosi rendőrségnek, amelynek sikerült is a tetteseket elfogni, akik annyira elővigyázatlanok voltak, hogy az állomásból ismét bejöttek a városba és a „Central” szálló egyik bérkocsijával Piskire hajtattak át és ott a szintén „Central” nevű szállóba hajtották nyugalomra fejüket. A szászvárosi rendőrség két tagja: Szekere János rendőrtisztviselő és Budai József rendőrmester utánok hajtattak Piskire, ahol éjjel 1/2 11 órakor a törvény nevében letartóztatták őket. A tolvajok a dévai vásárra igyekeztek, — hogy a szőnyeg és egyéb házcikkek eladása leple alatt ott is folytassák munkájukat. A rendőrség azonban visszahozta őket Szászvárosra, ahol aztán töredelmesen mindent bevallottak. Az egyik Kádár Lajos, a másik ennek felesége és a klikk harmadik tagja Berszán Zsuzsa sepsiszentgyörgyi lakosok. A pénzt már nem találták náluk; állításuk szerint Sepsiszentgyörgyön „Postrestante” saját nevükre küldték azt és pedig két összegben, egy 300 K-ás és egy 120 K-ás pénztalványon. Hogy a

pénz tényleg ottan van-e, és hogy e triumvirátus nincs-e összekötésben más bandával is, az csakhamar ki fog derülni, mert az eljárást erélyesen folytatják.

— **Palliardi Ervin** okl. vivómester vezetése alatt folyó vivótanfolyamra még lehet jelentkezni. A tanfolyam hetenként hétfőn, kedden és szerdán a Magyar Kaszinó nagytermében tartatik. A díj havi 20 korona. Az általánosan ismert vivómestert melegen ajánljuk a vivás nemes sportját kedvelők figyelmébe.

— **Lupényi áll. elemi iskolák** szegényletes épületeiről, a lakáshiányról megemlékeztünk lapunk múlt számában. Amint értesülünk, m. hó 21-én tisztelgett az iskolagondnokság 12 tagu küldöttsége Rosenberg Ignác orszgy. képviselő vezetése mellett Jankovich közoktatásügyi miniszternél, aki válaszában megígérte, hogy a bajokon sürgősen fog segíteni, amennyiben a pénzügyi pangás nem állja útját a kivitelnek.

— **Gyilkosság Déván.** Lapunk zártakor értesültünk, hogy a dévai vásár estéjén egy szántóhalmi földész a nyílt utcán leszurkta. Részletek jövő számban.

— **Birtokvétele.** A „Marosillye” közli a hirt, hogy Báár Sándor lapusnyaki birtokos a múlt héten megvásárolta Buda Lajos oláhbretyei, jóvalcseli, pokolvalcseli és goncági ingatlanait 133.500 koronáért.

— **Analfabéta tanfolyamok.** Az országos Közművelődési Tanács ez évben is megkereste a kir. tanfelügyelőséget, hogy tanterületekben analfabéta tanfolyamokat szervezzenek. Hunyadvármegye kir. tanfelügyelője megkapta az erre vonatkozó megkeresést. A szervezés munkája most van folyamatban. Reméljük, hogy különösen a bányavidékeken és gyártelepeken működő tanítók lelkes buzgalommal látnak a tanfolyamok létesítéséhez. De ezenkívül igen kívánatos, hogy Lozsádon, Haróban, Kéménden, Kisbarcsán, Csernakeresztúron, Alpestesen, Nagyrápolton Déva-csángótelepen létesítsenek ilyen tanfolyamok.

— **Tűz.** A hátszegi járáshoz tartozó Kisosztó községben a napokban nagy tűzvész pusztított. A község közepén egy sertés ölban gyerekek játszottak gyufával, az öl csakhamar lángra kapott, s rövid idő alatt 6 lakóház az összes hozzátartozó gazdasági és melléképületekkel együtt leégett. A beraktározott összes gabonamű és takarmány elpusztult. A helyszínen csakhamar megjelent Klopotiva és Nagysztró községek előjárósága, valamint Nagy Gábor nagypestélyi körjegyző, Bogdánffy Kálmán s. jegyző és Groszman Mór nagysztrói korcsmáros, kiknek fáradságtalan és önfeláldozó munkájuknak köszönhető, hogy a tűz közvetlen közelébe levő többi épületek az egész községgel áldozatul nem estek.

— **Deutsch-Magyarisches Sprichwörterlexikon** címen Schlant Henrik a brassói Honterus gimnázium tanára egy német és magyar közmondásgyűjteményt adott ki. A gyűjtő ebben a munkájában szigorúan különbséget téve a „szólások” és „közmondások” között egy közel 400 oldalas gyűjteményt ad, közölve a német közmondással párhuzamosan mindenütt a megfelelő magyart. A könyv nem készült annyira tudományos, mint inkább praktikus célból, s szerzője helyes érzékkel pedánsan válogatja meg mindenütt a megfelelő közmondást, úgy, hogy a magyar közmondásban mindenütt megkapjuk a német mondás által kifejezett gondolatnak — bár szabad — de mindenesetre „népiesen klasszikus” mását.

— **Duma Géza** szászvárosi hírneves zenekarvezető-cigányprimás zenekarával a „Transsylvania” éttermében f. hó november 1-ével kezdődőleg a hét minden csütörtökjén és vasárnapján este zeneestélyt tart.

Diák-sport.

A szüreti vakáció előtt, azaz f. hó 21-én adták ki a Kún-kollégiumban azt a 11 ezüstérmét, amit a tavalyi kerületi tornaversenyen Petrozsény ellen 4:2 korner arányban a saját pályáján játszó Déva ellen 1:0 gol arányu győzelmet birt a diákcsoportunk szerezni. Zugó éljen harsant fel, ahogy a játékosokat Csűrös igazgató ur az ezüst érmekkel feldiszipette.

Érdekes két mérkőzést játszott az V. és VI. osztály az elsőből a VI-ik 1:0 arányban győztesé lett, a másodikban a gyönyörűen és lelkesen játszó V-től 3:0 kapott ki. Biró Sauber. Az első mérkőzés golja öngol volt, a második mérkőzésnél kettőt Ritt, egyet Schreyer lötték.

Vasárnap ifjúsági csapatunk a következő összeállításban Gyulafehérvárra rándul. Vezető tanár Várady I. lesz. Kapus: Gura I. Hátvédek: Otterbeim H. és Sauber E. Fedezetek: Lampe S., Fekete Imre és Fábry K. Csatárok: Licker I., Jesiersky M., Fekete Kálmán, Ritt J., Sebessy S. Győzelmük a csatársor munkájától függ.

Sz. 1145/1913. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a és 1908. XLI. t.-c. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VIII. kir. járásbíróságnak 1906. évi Sp. XI. 1484/3. számú végzése következtében dr. Gáspár Izidor ügyvéd által képviselt Grill Károly javára 58 K 60 fill. s jár. erejéig 1913. évi szept. hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 160 K-ra becsült következő ingóságok, u. m. butorok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíróság 1913. évi V. 244/23. számú végzése folytán 58 K 60 fill. tőkötvetelés, ennek 1913. évi július hó 7-ik napjától járó 5% kamatai 1/30% váltódíj és eddig összesen 70 K 19 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Szászvároson, alperes lakásán leendő eszközésére 1913. évi november hó 3-ik napjának d. u. 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászváros, 1913. évi október hó 19-én.

Gödrö Jeno,
kir. bir. végrehajtó.

151

KÖZGAZDASÁG.

Tűzifa árverés. A seréli (Hunyadm.) urbéresek elnöksége november 21-én d. e. 10 órakor tartandó szó- és írásbeli árverésen eladja a 85 k. holdnyi erdejében található 17.504 m³ bükk-tűzifa állományt. Kikiáltási ár 17.000 K. Bánatpénz 1700 K. A feltételek a dévai m. kir. erdőhivatalnál is megtekinthetők.

Versenyárgyalás könyvkötőmunkára. A dévai kir. törvényszék elnöke a körébe tartozó járásbíróságok 1914—1916. évi könyvkötő munkáira november 5-én d. u. 1 órakor versenyárgyalást tart. Bánatpénz 200 kor.

A cukor meghatározása. A mustmérővel következőleg kell elbánni: A mustmérő henger üvegébe töltjük a szinmustot, azután a mustmérő szárának felső végét egészen tiszta kézzel hüvelyk- és mutatóujjaink közé fogva a mustmérőt, óvatosan és lassan a mustba eresztjük, míg egy helyen megállapodik, most a száron csak azon számot kell elolvasni, melyet a must felszine éppen érint,

hogyan mustunk százalékos cukortartalmát meg tudhassuk. Tegyük fel, hogy a mustmérő 19 száznál, és ezalatt még két rövidebb vonásnál állapodott meg; ez esetben a mi mustunkban 19 és fél százalék cukor van. A mustmérő csak akkor mutatja a cukor mennyiségét a valóságnak megfelelően, ha a hőmérő 17,5 fok meleget mutat, szükséges lesz tehát a mustot hűtéssel, vagy esetleg csekély melegítéssel a megkívánt hőfokra szabályozni. A mustmérőt nem lehet használni oly mustnál, mely habár kismértékben is forrni kezd, mert az ilyen mustba már kevesebb cukor van, a must tehát higgabb lett, s a mustmérő mélyebbre süllyedvén, kevesebb cukrot fog mutatni, mint amennyi eredetileg a mustban volt.

Kirdetések jutányos árban felvételnek lapunk kiadóhivatalában.

Sz. 1425/1913. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a és 1908. XLI. t.-c. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1911. évi 16571 polg. számú végzése következtében dr. Muntean Aurél ügyvéd által képviselt „Dacia” pénzüzetet javára 300 K s jár. erejéig 1912. évi február hó 27-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1770 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: széna, disznók, bivalyok, szilvákadák stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíró 1912. évi V. 1003/6 számú végzése folytán 300 K tőkekövetelés, ennek 1910. évi december hó 20-ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 95 K 78 fill.-ben bírólal már megállapított költségek erejéig Szászvároson és Ludesden, alperes lakásán leendő megtartására 1913. évi november hó 8-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászváros, 1913. évi október hó 25-én.

Gödrí Jenő,
kir. bir. végrehajtó.

148

Sz. 893/1913. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a és 1908. XLI. t.-c. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1910. évi 6523 számú végzése következtében dr. Muntean Aurél ügyvéd által képviselt „Dacia” pénzüzetet javára 138 K s jár. erejéig 1911. évi május hó 12-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 660 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbíró 1911. évi V. 560/8 számú végzése folytán 138 K tőkekövetelés, ennek 1910. évi február hó 1-ső napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 86 K 60 fill.-ben bírólal már megállapított költségek erejéig Mada községben, végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására 1913. évi november hó 11-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy, 1913. évi október hó 25-én.

Ruszuly Imre,
kir. bir. végrehajtó.

149

Sz. 847/1913. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1912. évi Sp. I. 659/4 számú végzése következtében dr. Glück Ede ügyvéd által képviselt Mallász és Gritscher dévai cég javára 408 K 36 fill. s jár. erejéig 1912. évi október hó 26-án fogatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1140 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: házbutorok, lovak és szekér nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbíró 1912. évi Sp. II. 659/4 számú végzése folytán 408 K 36 fill.

tőkekövetelés, ennek 1912. évi augusztus hó 12-ik napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 88 K 90 fill.-ben bírólal már megállapított költségek erejéig Nagyrápol községben, végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1913. évi november hó 10-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy, 1913. évi október hó 25-én.

Ruszuly Imre,
kir. bir. végrehajtó.

150

Gépleány azonnal felvétetik a „Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.”-nél Klastrom-utca 1. szám.

Pascu Olivér
okl. mérnök
Szászváros, Berényi-utca 8.

Elvállal mindenféle földmérési, parcellázási és térképezési munkákat.

Tervez és épít: lakóházakat, villákat, gazdasági épületeket, rendes keskenyvágányu gazdasági és iparvasutakat, vasbeton födémek és hidakat, csatornázásokat, vízvezetéseket stb.

Érdekelteknek mindenféle műszaki ügyben készséggel áll rendelkezésre.

102

27-35

„Lobstein” antinicotin szivarkahüvely a legjobb.

Kizárólag csakis a M. Kir. dohány nagy- és különlegességi tőzsdében kapható, Szászvároson. 112 5-52

Időközi jelentés!

2 17-25

Ajánlja a cég a nagyérdemű közönség szives figyelmébe dusan berendezett áruháza különböző újdonságokkal, valamint férfi ruhák modern izléssel való elkészítését raktáron levő hazai és angol szövetekből.

+++++

Egyben van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Szénásy Gyula budapesti cég nődivat-kelme raktárának képviselőjét Szászváros és vidéke részére átvetttem.

Raktáron tartok kizárólag a cég részére készült kosztüm- és bluz-kelméket, valamint eredeti francia parket- és flanelleket.

Fenntnevezett cég raktárának teljes szövet-minta kollekcója bármikor vételkényyszer nélkül megtekinthető. Tisztelettel

BENKŐ áruháza.

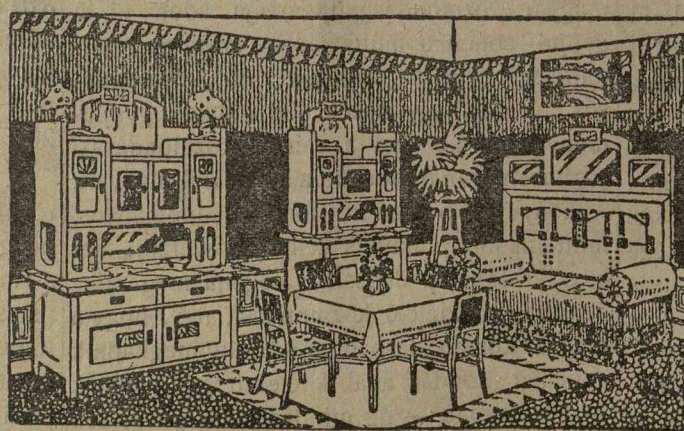
Brassai Brutus Szászvároson

Raktáron tartok: ebédlő-, háló-, salon- és irodai bútorokat, valamint a legegyszerűbb bútorokban is nagy választék.

Szolid árak! Izléses kivétel!
Pontos kiszolgálás!

33-41

52

bútor-raktára Ország-út 3. sz.

Ebédlők és hálószobák 300 K-tól feljebb. Írásbeli megkeresések is a legnagyobb gyorsasággal intéztetnek el. A n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kéri

Brassai Brutus
bútor-raktáros és temetkezési intézet tulajdonos.

NYOMATOTT A SZÁSZVÁROSI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG QYORSSAJTÓJÁN 1913.